

Diplom
GUSTAV RÄPPO

LÕVITA
OZONINE

Gustav R  ppo

L vita ozoonine

~~617.02~~

V. Pohlak & Ko. trykikoda, V run
1924

Hammaslõvitud.

1.

Ykskõikselt, kurvalt kõndis lõvi savanniden, kõrbein ja padrikuin. Oli raugend entusiasm, mida varemalt tundis sydamen kiirgavat, kui jahtis arglikke antiloopepe pääle. Oli ta mõirgamisen midagi ennekuulmatut, melankoolset, otseku oleks katkend iga hääletõuke kannul mitu õuduse bassi ta helikandlel. Oli ta kähahoobin midagi otstarbetut — nii tundis ta ka ise, kui troopika yrgööl jagas vägevaid, raudseid lööke.

Keegi muu ei aimand lõvi nukrust, keegi muu ei kuulnud savannide ja kõrbe röövli ohkeid, kui tema ise ja ta hammasteta, kyynteta poeg. Kuid ka lõvi poeg ei teadnud lõvi kurtmise tõsist põhjust, sest sellest ei rääkind see esialgu ialgi ega yrisend melankoolseid serenaade oma tormitseva hinge leinast ja ahastusest.

Tõi lõvi pojale saleda gazelli, siis ei söönd poeg teda mitte, vaid ainult lakkus ohvri ahastuse krampiden tardund keha; juhtis lõvi poega mahalööd kaelkirjaku vere-loigu juure, siis poeg ainult nuusutas verd, hyppas eemalle ja jäi lõvi otsa kysivalt vaatama ehk jooksis mäejalal kohiseva allika juure, hakaten säääl imema kristalliselget vett.

„Millega sa kyll elad, millega sa kyll ennast kaitsed!“ ohkas lõvi enesen ja vaatas hammasteta poja pääle, kuna haledus täitis tema ryvedat sydant, mis oli varemalt vastuvõtmatu igale õrnemalle tundelle.

„Mis lõvi ta kyll on, kui ta ei olegi lõvi!“ kaebas lõvi kaljudelle, kui need lõhkesid troopika palavuse ja öökylma yrgjõudude meelevalla all.

Ahastusest aetuna mõirgas lõvi õudset nukruse laulu ja paksud padrikud ning kõrbe kaljud rõkkasid vastu,

just kui kuulutaks nad loomkonnale ennenägemata äikest, kun sähvivad tuhanded välgud.

Tema tyse, lai rind kujunes kurbusest kitsamaks, sale keha kuivas kokku ja pruunkollane karv muutus mustemaks, otsekui kataks teda ööd kuulutav nukruse vaip. Ta vaatas vaimustusega loojeneva troopika päikese poole ja tundis, et endise saagihimu asemelle, mis öötulekuil kirglikelt verd ja sydant valdas, oli tekkind udune apaatia.

Kaua kurtis lõvi. Aastad kõndisid lennuna kaduviku kõrbesse. Elu näis kaotand oma mõtte, troopika mets oma veetluse.

Kuid sääl leidis lõvi midagi, mis tema elule uue, senini aimamata mõtte andis. Tema poeg kosus päevpäevalt ja sai rõõmsaks, kauniks loomaks, täis vägevust ja elujõudu.

Ja kord, kui lõvi poja lakk hakkas juba vana lõvi õladenni ulatama, ytles lõvi:

„Kui esimene nooruse koidukiir sind põletas, siis ma õpetasin sulle lõvide mängu, kuid sellen olid sa veel saamatum ja arglikum kui haleda sydamega gazelli poeg. Katsume nyud lõvivõitlusen jõudu, et ma teaks, kas oled sina ikka lõvi, kes sa ei olegi lõvi.“

Ja lõvi tarvitas kõiki lõvimängu mahinatsioone, kõiki lõvivõitluse võtteid, kuid lõvi poeg jäi võitjaks igan mendin, jäi võitjaks ilma vihata ja metsikuseta.

Nyud syndis lõvi sydamen ootamata pöörang. Ta allavajund lakk sirgenes, silmin hakkas õnnetuluke loitma ja ta hyydys ärda vaimustusega:

„Oo, lõvi poeg, kes sa oled lõvi ja ei olegi lõvi! Ka hammasteta ja vihata oled sa palju tugevam, kui ma, loomkonna valitseja, ialgi olen olnud.“

2.

Õo kaisutas krobedat savanni ja lopsakat tihnikut, kun synged hapniku aurud yhinesid maa lämmatava niiskusega, synnitaden uimastava udumeelse synfoonia, mis kosutavaks elulauluks kõigile õgijaile ja hammaste kandjaile.

Kookospalmid tiivutasid omi latvu taeva poole ja nende õrn saledus yhines salajase troopika öö akkordiga, taotleden synkjalle taevale ja mustpruunile maale taimkonna elu sümbooli.

Banaane liigutas vaevalt tunduv tuulehoog ja nad tundsid end asuvat rahulikul looduse kiigel, mille vähehaaval liikumine mõjus uimastava oopiumina nende hinge väljadelle. Nende vili ripendas allapoole, nagu oleks tal hale meel niisuguste neegrite yle, keda elupõud teind kiduraks ja ronimisvõimetuks.

Just vastupidi esinesid datlipalmid. Neil ei olnud õrnaid tundeid ronimisvõimetute vastu, vaid kõrgelle taeva alla sirutasid nad oma vilja, tahten nähtavasti tõendada, et kõrguselle jõudmisega päike nähtavaks ja vili tabatavaks saab.

Kohvipuu lehed nõtkutasid omi põlvi allapoole ja sydakujulised pipralehed olid väsind päevsest mussoonide kiigutamisest, millal ka nemad laulsid kaasa elukibedusele ja heledalle keskpäeva nõiduselle.

Õrnad vesililled uinusid yrgjõe tumedan sydamen, kuulutaden tarduva närtsimise algust kõikvõimsalle looduse hingele. Kuid seda närtsimise ettekuulutust ei uskund isegi maod, kes olid põimind end toredate väänkasvudena ymber puude. Sest ööselgi naeratasid madu-delle metsa sydamest vastu õied mitmen värvide kombinatsioonin, kuigi häbelikult, siiski tõotavalt ja kuulutavalt ette järgnevat looduse keskpäeva.

Madude ligidal asuvad palmid seisid ysna sirgelt, taotleden arvatavasti otsekohesuse sümbooli. Nende varjud ulatasid yrgjõgede põhja, kust peegeldusena jutustasid taevale ja pilvile oma vilja kyllusest ja õnnistusest, kuna vaid taevas heledate lõunamaa tähti särasilmil vaatas yrgjõgede ja ookeani põhja, anden meretähile uut, julgustavat valgust. Yhtlasi tundus, nagu tahaksid palmid meelitada murdjaile metsa saaki, näidaten oma õredusega, et nende ligidal ei liigu ainustki ähvardavat saladust. Seda rohkem koondasid ennast põõsad ja teised tihedad puud. Nende keskel roomas tume vari, mis näis peitvat enese sygavusen ähvardavat elusaladust kihavate madude ja murdjate leopardide näol.

Seda hammastega elusaladust vihkas arvatavasti kautshukipuu, sest tema liikmeist tilkusid siduvad pisarad,

mis nähtavasti ihkasid kleepida enda kylge triibulist madu, nii et õrn neegrineiu võiks hypata ja laulda ka troopika padrikun, naerden roomava peletise hävitava myrgi kõikvõimsuse yle. Kuid vähe hoolisid vägevad maod kautshuki pisarate unistusest: suurepäraselt looklesid nad puude rinnal, ja raske oli ytelda, kun algab puu ehk lõpeb madu, kumb on suurepärasem: tore puu ehk tore madu. Ainult madude põlevad silmad esitasid nende individuumi ja silmade länge metsikuse läige kõneles veel kord selget keelt, et loodus sidemeid võib luua iga peletisega, anden käe myrgile ja õgivalle hamballe.

Iseäranis uhked ja rõõmsad troopika öö yle olid triiptäpilisid leopardid. Nad libisesid viisakalt padrikun edasi, nagu kõnniks yrgilma sametpõrandal, looteni unistava õnnetundega, et loodusest millalgi ei kao luuvirnad ja õgivad hambad. Sellele nende lootuselle andis hoogu ka veel päänahkade lõhn, mis voogas kaugelest neegriskylast, õhutaden yhtlasi õrna aroomina kiskjate kolonisationsiooni iha — kylade sihin.

Siinsääl tihniku kaisun kajas vahetevahel õudne luustlihast läbilõikav karjatus ja rabelev meeletlik vingumine, ollen yksnes yheks vahelylik võimsalle öö akkordile, mis rääkis kihisevast elust ja varitsevast murdmise needusest.

Nii elas öine troopika mets.

Kuid äkki syndis midagi, mis selle kihava tuiksoone tegevuse ajutiseks seisma pani.

Läbi synkja öö korises ja raksus korruga lõvi kole hääl, mida loomkond juba ammu ei olnud kuulnud ja mis oma vägevuse poolest metstkonda ydini raputas.

„Lõvi tahab kaotada oma hambad ja kyyned! Tulge minu, metsade, savannide ja kõrbete rõõvli juure kõik olevused! Lõvi tahab kaotada oma hambad, et nad ei oleks loomkonnale igaveseks nuhtluseks ja ahastuseks!“ mõirgas lõvi, nii et suurimadki puud liikusid ja kauge-main neegrите vaiakyladen postid vabisesid.

Troopika mets jäi nii vaikseks nagu oleks õudne surm temast läbi ratsutand. Hinge kinnipidaden kuulas loomkond põrutavat uudist.

„Kas on siis see tõsi, et lõvi tahab kaotada omi hambaid?“ kysisid loomad yksteiselt.

„Lõvi on selleks liig tõsine, et meid petta!“ käis suust suhu, hambaist hammastesse.

„Lähme lõvile ligimalle,“ hyydsid ahvid, viskasid linnunud ja puuviljad käest ja hyppasid puudelt maa pääle, kun neid nii harva näha.

Jõehobud ronisid veest välja ja ulatasid lootusrikkad ninad yles, et jälgida sihti, millen lõvile ligineda.

Krokodillid ärkasid jõemudan suveunest.

„Lõvi tahab kaotada oma hambad!“ mõirgas veel kõvemini lõvi, nii et maapind mydises.

Kaelkirjakud hakkasid uskuma kõrbe isanda ja savanni tyranni hyhyde tõsidust.

Vangtriibulised seebrad hakkasid hyhyde sihini liikuma, nähen koidukuma lehvivat otsatute savannide kohal.

Elevantide yrgkõrvad tõusid pysti ja nende londid naeratasid.

Varsti ymbritses lõvi lugemata hulk loomi.

Loomad, nähen, et lõvi kedagi ei murra, said täidet ennastsalgava vaimustusega ja hyydsid:

„Oo metsade ja loomkonna vägev valitseja! Su halestus on põhjani liigutand loomkonna sydant, nii et ta valmis on tooma suuri ohvreid ja täitma esitet tingimisi su ennastsalgava teo tänutäheks ja mälestuseks.“

Lõvi vastas:

„Ei ma pane loomkonnale ainustki tingimist ette. Tulge ainult siia, jõgede valitsejad krokodillid ja murdke mu hambad! Tulge siia seebrad ja gazellid, kellele olen olnud suurimaks nuhtluseks, ning puhastage mind needuse märkidest! Tulge siia ninasarvikud, szakalid ja leopardid ning näidake oma jõudu mu hammaste murdmisen.“

*

Mõne tunni pärast sörkis lõvi juba oma pesa poole, kun tema poeg magas. Ta oli vabastet täiesti igasugustest kiskja tunnustest.

Ta jõudis yrgjõe kaldalle ja ahmis suuga vett, et loputada igemeid, kust veel praegugi tilkus veri.

Jõe kaldal pesitsevad pelikaanid, iibised ja flamingod pugesis peitu.

„Ärge mind enam kartke,“ naeris lõvi, „sest mul puuduvad hambad: lasin nad loomadel ära murda. Nydd on kadund hammaste needus.“

„Aga kas su enesesalgamise pandiks laskis loomkond ka oma hambad ära murda ehk avaldas selleks soovi? Kas esinesid sa nende een niisuguse tingimisega?“ kysis korruga üks kurb hääл jõe kaldal kasvava metsa sygavusest.

„Ei!“ vastas lõvi ja jäi mõttesse.

3.

Yhel ööl magas lõvi oma pojaga kõrbe serval kaljurägastikun. Kesköö paiku ärkas ta yles, vaatas magava poja pääle ja tuletas meele endiseid aegu, kui ka tema luusis öösel metsan ja murdis loomi.

Kuna ta ajust mälestused läbi rändasid, tundus tema teravalle kõrvale, et õhun mingisugused arusaamata hääled hõljuvad.

Lõvi ronis kaljurägastikust välja, jooksis lähemalle kõrgendikule ja jäi kuulama. Yrgmetsa sygavusest kostis kole loomade hulung. Undamine sulas yheks otsatuks õuduse kajaks, mille järele võimata oli otsustada, mis sääл lahti.

Lõvi pistis metsa poole jooksu. Ehk on loomkonda taband ootamata õnnetus ja vajab ta veel ka vana lõvi nõu ja abi!

Tuhande võimsa hyppega jõudis lõvi loomade sekka.

Kuid see, miða ta nyyd kuulis, pani tema sydame tarretama.

„Lähme teeme lõvikonnale otsa!“ mõirgasid loomad ja liikusid lõvi asupaiga sihin.

„Millega lõvi ennast veel kaitseb, kui tal puuduvad hambad!“ nohisesid ninasarvikud ja murdsid läbi padriku õgikonnale teed.

„Kuhu kari een, sinna meie ka,“ seletasid kaelkirjakud ja seebrad.

„Lõvi! Lõvi!“ kisendas korruga üks hele hääл.

„Lõvi... Lõvi...“ mõirgas sellejärele kiskjate koor, kes ka lõvi märkas.

Ja nyyd läks hulung nii suureks, et isegi neegrid, kes omin asulain tsetsekärbse hammustuste tagajärjel magamistaudi põdesid, onnidest ehmatanult välja tulid.

Juba seadsid salesiledad leopardid end hyppevalmis, juba lõgistasid bronkshallid krokodillid hambaid, et lõvile kallale tungida.

Lõvi, nähen, et igalt poolt kiskjaist on piirat, hyppas yhe põlise baobabi kõrvale, tuges ennast vastu puu tyve ja vaatas põlevail silmil otsa liginevalle hukatusele.

Samal momendil tungis üks väle leopard koleda hyppega lõvile kallale, kuid meeleheitliku kähahoobiga rabas lõvi teda maha. See vihastas krokodilli. Ta tormas lõvile ligi, kuid sai pähe otsustava hoobi, nii et ta koonilised hambad läbi päälae välja tungisid.

Kiskjad piirasid igalt poolt baobabi ymber. Trobikond madusid ronis mööda puud yles — lõvi pää kohale.

Veel lõi lõvi mitu elukat surnuks, kuid yleval olid maod seadnud end juba hyppevalmis.

Anti yldine signaal.

Maod tegid hyppe ja põimisid ennast ymber lõvi keha. Kiskkkond jooksis lõvi pääle tormi.

Ja kui mõne minuti pärast lõvi kägistetult rohun lames, valdas loomkonda kirjeldamata entusiasism. Nagu troopika äike rõkkas loomkonna kurgust vaimustav rõõmu akkord, nii et padrikud, laaned ja kõrbed kõikusid.

Kuid keegi ei teadnud seda, et samal ajal kaljurägas-tikun lõvi poeg ärkas.

Teine käpp.

1.

Oli mu esimene päev.

Olin suurte kihvadega mammut.

Mu eluõhk vabanes udust, sest udu suri ära. Kuid koit nägi veel und. Ja uni kosutas liha tiigrit.

Mu koit nägi veel und, sest hing ujus ydisarnasen syldin ja ähvardas lämbuda kõue myrinan. Ähvardas lämbuda sellepärast, et veel mitte mu hingeõhk ei olnud udust vaba, vaid ainult eluõhk. Mu hing oli veel lendavate udupilvi kehatu kangastus, mis käis nutman põliste kõrbete kohal ja jootman nõrkevaid kibuvitsu.

Mu päeval puudus algus, sest algus oli surnud. Mu keskpäeval puudus sära, sest ta oli põleva tõrva hiilgus. Mu loojaminekust vaikisin, nagu vaikib saladus.

Olin täidet jäätand verega, ja see halvas mu sooja hinge, nii et mu sydasoojus pidi kytma ainult teadmattuse piirita legendikka, kun nõelasid teda tuhanded ohakad.

„Nõelake, ohakad, sest misjaoks loodi teile muidu nõel!“ ytlesin vihaga ja pigistasin võimsa, raske jalaga koopakaru puruks.

Koopakaru vaid sai vihaseks ja sajatas:

„Mammut nelijalgne, elu yhejalgne, saatan sadajalgne, saatus veerandjalgne — kõikide jalad tallavad sind!“

Murdsin läbi põlise rägastiku omale teed. Harjutasin taimkonna hiiglaste kallal kihvade jõudu. Lõin londiga diluuviumi mehi maha, tallasin neid raskete jalgadega põrmuks.

*

Nyyd viibin sygavan hauan, kuhu kogemata kukkusin.

Vihmapiisad langevad mu vaimu pääle ja värskendavad mu tinaraskeid luid, nukran ööpimedusen taotleden igavest korjuse symbooli.

Metsmees tuleb nyyd mu haua äärele ja hirvitab:
„Hundiaugud on rumalate lollipaigad.“
Tore kyll: nimeta hiiglast lolliks ja sa oled ta võitnud!

2.

Taevatelgil hypleb valgushelgil hele kuma. Koidueelsel vaimustaval hõbekeelsel linnukajal, sume õhtu ajal, lendleb, randleb videviku viir, kui selge päiksekiir käib õrnalt laotust hellatellen, kellatellen öö kõlisevaid helirauda. Rõõsalt mudaloigun tuigub oleander ja hiilib hirvepoega panter, kuid õnnehirve vabin ja suine metsa rabin poeb õudsel mängul minu hinge koduje.

Kuulan kyll koidueelset linnukaja ja kunstimeelset taevatelki hellatavat lillekeelset kiirte serenaadi, näen kyll kuldsel koidul oleandri päadki tõusvat yles hella päikselhelgi võimula, kuid mina ise ei või tõsta koidun yles mitte pääd, vaid ainult kõrvu.

Sest nyyd olen jänes, jänes pikakõrvne, kuulaja kes argselst loodusvaimu koidueelset luulekudu.

Kuid veel rohkem tahab mu kõrv pyyda kinni varitsevaid samme, pyssiluku naksatusi ja rebase ehk kassi hiilimisi, vargseid hyppeid.

Täna sõi mind rebane ja vedas mu jätised oma koopa. Mind syyen aeles tema hingeroosiden erk rõõmukangastus, kuid mu veren puhkes ahastuse idyll. Mu elupäev oli nutune, õnnevaim solgine ja mu pisar jooksis mööda solgirenni alla — rebaste molli.

Homme võttis mu kaela maha sõbralik kass. Ta viis mu keha pööningulle pimedaille poegadelle, et need teritaks hambaid vastu vedelat organismi. Mu kõrvad vaid jättis kass murule vedelema. Laisk eesel, kes teibaga kolme mäge yles kangutas, nägi kõrvu, kokkus, ja arvas, et mu kõrvad on tema kõrvadelle sarnased ning võib vast ka tema kehaga juhtuda minu kehale analoogiline traagika. Ta läks murul mäletseva lamba juure, käskis sellel mu kõrvad kokku liita ja neist käärid teha. Nende kääridega pidi lammas tema kõrvad ära lõikama. Lammas lõikas kyll yhe eesli kõrva maha, kuid veristas enne seda kogemata kymme enese kaela. Ning yhekõrvne eesel sai ärdaks, läks oma teed ja arvas, et lambad on kyll vagad, aga ei ole mitte inimlikud.

Ylehomme võttis mu kaela maha haisev tuhkur. Ka tema viis mind poegadelle. Noortuhkrud kiigutasid hammaste vahel mu liha, nii nagu tuulehoog päikese kuldkangan udupilvi kiigutab. Hammaste vahel õõtsusin ma õrna kannikesena ja täitsin tuhkrute verd udurikka viiras-tusega, puhkuden sooja eluõhku nende tarduvasse maa-mulla sydamesse.

Rebased, kassid ja tuhkrud söövad mind. Veel on kolm tilka verd mu soonten.

3.

Elu hambaid tunned ka siis kui nad ei söö. Ilma, et nad õgiks, oled nende ligidal nii ytle mata õnnetu. Nii otsata õnnetu oled!

Aga mis tähendab see, et oled ainult õnnetu ja ei mitte rõõmust sära sydame silmad? Mida tähendab õnnetus-tunne? Ta võib tähendada, et elu kesta tahab. Ja kui õnnetustunne kaoks, tuleks — kas tuleks tema ase-melle õnnetunne ja . . . kas siis ei tahakski elu kesta? Kui siis ei tahaks elu kesta — kas sooviks ta surra? Ehk täidaks elu õnnetunde puhul ainult egoismi kõhtu magusa buljongiga?

Ei — ma ei tea seda! Tean küll seda, et valutab syda, et kõrvetavad hinge elu raudnõgesed.

Elu hambaid tunned ka siis, kui ei tunne veel elu raudnõgeseid. Ja elu raudnõgeseid näed siis, kui vaatad uriseva peni, mao ehk kymne tiigri hammaste vahele.

Elu raudnõgeste esitaja ongi arvatavasti tiiger. Ta ju üks kavalamaist: hyppab ootamatult kallale, niisama ootamatult nagu elugi, kui see kedagi oma ohvriks valind. Oleks tiigril mao myrk, siis võiks teda suurimate peletiste koletiseks pidada. Madu vaid on rumalam: tal kalduvus ikka sisisema hakata.

Kui ma veel jänes olin, kysisin tiigri-lt, et mispärast mind kiskjad syya ihkavad. Tiiger seletas siis „troostival-t“:

„Kui sind keegi sööma hakkab, siis ta teostab kisk-jate eluaadet. Kui keegi sind juba ära söönd, siis on ta teostand murdjate elu.“

Ja kassid, rebased, tuhkrud ning penid, kes tiigri juttu kuulsid, uskusid, et tiiger tõtt räägib. Ainult mina olin see, kes tiigri seletust ei uskund. Tunnistasin tiigri sõnad lausa valeks.

See oli siis, kui olin jänes.

Aga nyüd — nyüd ei ole ma mitte enam jänes, vaid inimene. Nyüd olen õnnetu inimene, õnnetu vist sellepärast, et mõtlen kiskjate hammastest, mõtlen elu raudnõgestest ja tiigri loogikast. Nyüd olen õnnetu vist ka sellepärast, et ei tea, misjaoks on mul enesel hambad. Keegi ju ei söö mind. Olen hulkund bambuse pilliroon, kihavate boamadude asupaigan, tiigripesade ligidusen — kuid keegi ei murdnud mind. Ja vast olen ma ainult sellepärast nii õnnetu, et keegi mind ei söö? Ehk ikka sellepärast, et mul enesel on hambad?

*

Eila olin õnnetu, aga täna olen ainult vihane. Ehk õigem yelda: mitte sõna tõsisen mõtten vihane, vaid — otsustav. Ja kui inimene on otsustav, siis ei ole kohane temaga heita nalja. Ning minugagi ei lase ma omil hambail naljatada: peksin nad viimase kui yhe suust välja.

Nyüd seisan oma keldrikorteri akne man. Aknel asuvad mu hambad ja akne ligidal laua pääl — suur heinakorvi täis rotte. Ning ise kihutan ikka yksteise järel hambaid ja rotte läbi akne välja — tänavalle.

Hambad lasevad ysna rahulikult ennast pilduda, kuid rotid punnivad vastu. Just kui peaks minu kelderpööningul kõiki maailma rotte suvekorter olema! Rotid kardavad ka seda, et nad kukkuden võivad langeda geenuste ninadelle, kes tol ajal, ytleme, tänaval salkadena jalutavad. Sest ega ju rotid geeniusi ei armasta: nad armastavad ainult kelderpööninglasi, keda keegi ei salli ega tunne.

Kuid ma ei hooli täna rotte meelepahast: ikka kihutan neid händapidi välja. Kihutan välja, et kelderpööningul ma rotte osoonist ei lämbuks.

Viimaks veeretan läbi akne ka heinakorvi minema. Las luusib tuule käen! Sest paberkorvi tast mulle ikkagi ei saa: kõigevähemalt kantkilomeetriline paberkorv kulub mu vaimule.

Aknel asub veel yks hammas. Ka seda tahan juba läbi akne välja heita, kui korraga tänaval hammaste kisa kuulen.

„Ma olen elulaulu lõpp!“ kisendab meeleehtlikult yks hammas.

„Ma olen luule!“ kisendab teine.

„Olen kunst!“ karjub kolmas.

„Ma olen ma!“ hulub neljas.

„Olen sa!“ undab viies.

„Ma olen su kaitsevaim!“ röögib kuues.

Panen viimase hamba tasku ja torman tänavalle, et korjata yles väljavisat hambaid. Kuid hambaid ma tänavalt enam ei leia, sest nad on tiiger alla neeland, kes nyüd sõbralikult mulle vastu tuleb ja ytleb:

„Inimlaps ongi maailma hammas, elu selle hamba väljatõmbaja. On sul veel mõni hammas?“

„On veel viimane hammas.“

„Näita,“ palub tiiger.

Võtan hamba taskust, et tiigrille näidata, kuid momentaalselt haarab tiiger lõugadega mu pihust hamba ja neelab alla.

Ja kui mul enam ainustki hammast ei ole, muutub äkki viisakas tiiger tigidaks, tormab mulle kallale ja sööb mind ära.

4.

Olen siidiliblik.

Lendan ymber inimese päa. Aga ta ei söö mind, ei hävita mind.

Lähen tiigri hammaste ligidalle — see ei tee minuga tegemist.

Lendan elevandi londi pääle — ei tee väljagi.

See pahandab mind.

„No, keda sa siis tahad syya, londikandja?“ kirun ahastusega.

Elevant ei lausu sõnagi.

Mu meeoleu langeb. Mu tiib rebeneb mure meelevalle all, katsumissarved pudenevad tuule kiigutusel. Jääb minust järele veel poolik siidiliblik.

Lendan yle väljade, yle õgikonna.

Lendan maad sibliva kuke juure ja ytlen:

„Söö mind ise ehk anna kanadelle!“

„Ei taha! Otsin parem mudast ussikesi,“ vastab kukk.

„Sina ikka mind sööd...“ hyyan kotkalle.

„Juba hilja!“ vastab see.

„Kas siis mind keegi ei söö!“ ahastan vaikselt ja mult pudeneb viimane tiib. Mu keha muutub kaheks: yhest osast saab trihiin, teisest tekkib, päevpäevalt murenenen, batsill.

Keegi ei söö mind.

5.

Olen trihiin.

Täna tungisin mammuti lihha. Mammut kärvas.

Homme tungisin diluuviumi metslase kudedesse.

Järgnes hukatus.

Sööming algab uuesti.

6.

Olen batsill.

Mu syda on niiske, nii niiske nagu mylgas, kun aelevad tuhanded batsillid. Ja kas ei ole ma isegi alati olnud batsill maailma ja saatuse hammaste vahel? Sest syda on kurbusest pisaratena nii otsata niiske!

Olen batsill.

Täna tungisin mammuti kihvadesse. Kihvad pude-
nesid.

Homme tungisin tiigri hammastesse. Hambad mure-
nesid.

Ylehomme õõnestasin inimese hambaid, nii et nad
kadusid.

Kas batsill veel õnnetu on?

Otsustava silmapilgu x.

1.

Elas maailman pime geenius.

Juba lapsepõlven kuulutas ta inimestele:

„Pime geenius hävitab inimkonna!“

Keegi ei uskund seda, keegi ei saand kujutada ette, et üksiku meelevald oleks tugevam inimsoost.

Aastad hyppasid yksteise kannul kaduviku kuristikku. Inimkond elas harilikku, halli elu. Pime geniuse sõnad olid ununend.

Kuid pime geenius töötas vahetpidamata. Päevad ja ööd haudus ta ylisataanlikku plaani — hävitada inimkonda. Oma töötoan ja laboratooriumin sõelus ta luge-mata palju kombinatsioone läbi, kuni viimaks yhel päe-val istmelt yles hyppas ja hyydis:

„Olen leidnud!“

Ja tõepoolest oli ta ylesleidnud uue energia, mille abil võimalik päikese kiiri murda. Sellekohase apparaadi kaudu võib seda energiat päikese poole saata, nii et kiired, põrgaten vastu energiat, oma sihti muudavad ja mitte enam maakerale ei lange, vaid ilmaruumi rändavad. Pime geniuse väljarehkenduse järele võib selle energia abil mitmekymne tuhande kilomeetri laiuselt päikese kiiri kõrvale, ilmaruumi, juhtida. —

Samal ajal, kui pime geenius oma ylesleiduse kallal töötas ja viimaks inimsoo kohta hävitava otsuse tegi, millest viimasel aimugi ei olnud, elas maailman inimene, keda keegi ei teadnud. Ta oli nagu elav vaim, kuid siiski mitte vaim, sest tema rinnan tuksus syda ja soon-ten hoovas veri. Mitte midagi ei näind, kuulnud, teadnud ega aimand keegi sellest inimesest. Võib olla, et ta juba

aastatuhandeid inimeste keskel elas ja ka edaspidi võis elada. Mis oli tema eemärk, igapäevne tegevus ja elu otstarbe, see oli niisama teadmata nagu ta ise.

2.

Läbi mägestiku kihutab suure hooga kiirrong. Aga see ei ole mitte harilik reisijate rong, vaid inimestest tyhi. Sääl rongin istub ainult pime geenius. Tal on rongin kaasan apparaat ja kõik abinõud, mille varal uut energiat tarvitada. Varsti jõuab pime geenius paika, kun mõtleb uut energiat tegevusse panna.

Kiirrong kihutab.

Rong jõuab mägestiku kaljuservale. Yhel pool põhjatu sygav kuristik, teisel kyljel kõrge kaljusein, mis pilvini ulatab — nii tormab rong.

Äkki, just rongi een, hyppab kaljuseina kõrvalt raudteele inimene ja jääb seisma. Momentaalselt pörkab rong vastu inimest, kuid saab sellega niisuguse hiigla tõuke, et tuulelennul alla kuristikku lendab.

Inimene vaid seisab rahulikult, ilma vigastamata, raudteel ja vaatleb, kuidas mägestiku orguden mirdid haljendavad.

See on inimene, kellest keegi mitte midagi ei tea.

Fotosfäära ja plekid.

1.

Kaameli sammuden valitseb täna kindlus, nii et ka kiikumine tyytav ei ole, nagu harilikult. Vist arvab kaamel, et täna samuumi ei tulegi ja ei pruugi hingata tulist liiva ozooni. Ehk tunneb ta oaasi lõhna?

Vaatan kurvalt ringi. Eemalt paistavad koonilised ja nurgelised liivamäed. Yksikud liivaterad säravad põleva päikese käen, nagu oleks nad ainukesed lootussäde-med tulisen kõrben. Liivapinnal maadlevad päiksepiste krampiden ja janu agoonian üksikud kibuvitsad, näidaten surmavalla yle naerden elu vägevust ja sitkust.

„Mis need kibuvitsad kyll siin otsivad ja kõrbega jonnivad, nagu ei oleks mujal ruumi!“ mõtlen enesen.

„Mis sina siin otsid?“ hyiab eemalt skorpion.

Vaatan vargselt taevaserva poole, just kui tahaks salata, et säält yleskerkivat samuumi kardan.

Miks ma tema een värisen? Kas ta ei ole ju kõrbe kunst?

Kaamel liigub kiirel sammul.

Eemalt hakkab voogama raibe hais, ähvardaden tungida isegi luudest läbi, synnitaden ninan läkastavaid judinaid, jutustaden elumagususe sahariinist ja hukatuse veripirast.

Korjus möödub. Õhk muutub jälle puhtamaks.

Aga — mis see säääl eemal sinetab?

Silmitsen tungivalt, kuid ei jõua selguselle. Vist teab seda kaamel, kuid ta ei ytle. Ta teeb vahetevahel ikka oma õudset häält, kuid lepin siiski sellega: kõrbe õudusen on loomulik ka õudne kõrbelaeva vile.

Kuid mis see ikka säääl eemal sinetab? Kas fata morgana? Vesi? Oaas?

Olgu mis on! Oaas hää, vesi hää. Kõrben ju oaas kunst, jääpurikas luule, vihmatilk elumõte.

Näljane oled. Kuid nälga veel ei sure: näe — säääl liivakynkal kypsevad jaanalinnu munad. Veel on ka vett.

Aga — säääl sinab... Mis see on?

See on stepp — jõuan viimaks otsuselle. Kõrbe muutub stepiks.

Varsti jõuan steppi, kun rohi piirita, maa ääreta, kun mõned lauged lained — maalained. Ei puud ega põõsast. Ei oja ega jõge. Kymnete kilomeetrite järel mõni soolajärv ehk kuivand jõelamm. Taevas ja maa.

Tõepoolest: kes taevast ja maad tahab unustada, mingi kauaks steppi. Säääl syvened endasse, nagu ei olekski taevast ja maad. Sest üks ja seesama — igavesti.

Ei säääl päike lase higitilgal su kehale ilmuda, vaid kuivatab kõik momentaalselt, kuivatab ka pisarad, just kui häbeneks leina.

Ka rasvane tolm on häbelik. Ta ei tahagi sind kohe suudelda, vaid põimib esiteks jalgu, siis keha ja ähvardab viimaks tungida ydini, võiden sind stepi needusega.

Rohun põgenevad väledad, rohekad sisalikud. Siin-säääl vedeleb teel mõni madu, kellest vanker yle sõitnud.

Purjakad unistavad sygisest, millal neil mõnus rännata — vinge meretuule meelevalla all.

Sajab stepin vihma, siis võid õppida kleepimise kunsti. Rasvane muld segab ennast viljakõrtega ehk rohuga ja valmistab kõndija jalgade jaoks suurepärased latakad. Võid julge olla, et ilmaruumi ei kukku. Tunned, kuis maa oma plonnidega sind armastab ja magneedina enese kylge kisub.

Kaamel muutub rõõmsamaks. Näe: säääl sinavad juba mäed ja metsad! Varsti lõpeb stepp. Kuis ta siis ahnelt joob — oi, oi, kui ahnelt joob — kas või allika korraga tyhjaks!

Aga kes see säääl stepi serval kyyrutab? Ah jaa! See on üks hyään. Ögib korjust. Nähtavasti on temalgi kõrben läind elu kibedaks ja on tulnud steppi.

„Tule kaasa!“ hyyan hyäänile.

„Mis säääl hääd, kuhu kutsud?“ kysib hyään.

„Säääl asuvad puud, ojad, lilled ja päike vaatab helialt sydame põhja. Säääl on kunst,“ seletan.

„Jäta mind rahule! See, mida syya ei saa, ei ole mitte kunst! Enne sünni selle korjuse ära — eks siis näe, kuid jääb lugu lilledega ja ojadega,“ vastab hyään ja ta lõuad vajuvad jälle korjuse sisekonda.

Jatkan kurvalt teed ja jõuan viimaks metsa.

Linnulaul paigutab sydamesse õrnad optimismi helinad, mis tahavad õnnistada elu päevapaisteid, unustaden rakuva kylma raudsed kyyned. Õied istutavad sydamesse nõiduva muinasjutu, lehed kaunistavad oma kahinaga vaimu õnneaeda ja sulisevad ojad muljuvad põlised jäljed hinge vaimustuse väljadelle, akkompaneeriden ööpikute serenaade.

2.

Kui rahesadude järele närtsib ohakate nurm, kui õnnevaimgi kõnnib läbi sydame ja aju, ka siis ei vaibu pyyd koidutaeva virvenduste tabamiseks. Kui koidutaeva virvenduski tabat, kui ununend elu rahesajud ja haljendab hingepõld, ka siis on veel kunst teataval määral elu korstnapyhkimine.

Näljane koer läheb kaugemale, kui kondi annad, kuid kunst tungib ligimalle, kui ka terve hinge annad. Kui ka kogu hinge kingid, närrib üks kunstikäsi ikka vaimu luid ja teine plaksutab aju kohal piitsa, karjuden: „Nõõ!“ Mis puutub kunstile see, kui vaimupiits elunäo kahvatuks teeb, nagu aeleks elunägu algilma padrikun. Ka siis võib ta joota närtsivaid lootoslille, kohuten võimsaid lõvinärve, tõsten tiigrina yrgekisa.

Olen kuulnud räuglevaid tiigripoegi, vinguvaid jõehobu põrsaid, huluvaid niam-niamide lapsi, kuid õudsem on vinguv, otsatu kunstimõte sygispilvi ajun, kui nad pisaratena pilluvad maha kastetilke. Õnnetu on see, keda niisugune huluv kunstimõte tuleb lunastama, sest isegi malmile ei ole ta õnnistuseks. Sest ka malmi põletavad otsatuse pisarad raadiumina, ka kaljude taga ei ole ainustki kilpi, millega varjata agoonian vaevlevat aju. Vähe troostib siis hinge ka rõõmustav inimkond: inimkond on tihti soo, kunst tema pääl kasvav sammal, ja sellepärast ei saa kunstniku silmad ialgi pisaraist kuivaks. Kui joodikuna nõtkub inimene oma vaimusoo pinnal, siis lõhub ta enese nina, kui vast inimkond purjun, lööb ta ka kunsti nina

puruks. Sest inimkond on ikka kahejalgne, sest taevas on ikka sinine, öö pime, vaim ikka hämar.

Elu on kyll valus, kuid valusam on vaimu hämarus. Elu on kyll kurb, inimene veel kurvem. Inimene on kyll kurb, kuid kurvem on kunsti vaimulein.

Millega troostida end kunsti vaimuleinan? Kas sellega, et annad end elu kyyntele kraapida? Kas näed siis elu selgroogu? Kuid enne tuleb veel murda elu selgroog, sest elu ongi selgroog, mida enne ei näe, kui ta murdub.

Ehk troostid end sellega, et muutud sisalikust suuremeelsemaks: see jätab vaenlaselle saba, aga sa jätab kunstile kogu elu. Kuid, usu, ka sellepärast veel ei läigi hingen ilusaim pärli. Ka sandid võivad pärlite sekka uppuda, ka geeniusse käed ei ulata pärlite merest kõrgemale: seisavad ju sant ja geenius tihti yhel trepiastmel ja neid lahutab sääl ainult väike mardikas, kellele liha on tähtsam kui vaim.

Kuid lõpetame leina. Sööme veelgi ilma leinata kibedaid ja magusaid õunu, nagu põua ussikesed. Sest õunad on nad ometi.

Lõpetame roomamise ja leina: leingi võib muutuda usside leinaks.

3.

Leian metsast ilusa kunstiõie.

Ta on peaaegu lämbuman, sest kõrged puud varjavad teda päikese eest. Ta vars on peenikene, kidur, kuid seda ilusam on tema õis.

Tarvis see kunstiõis siit kaevada välja ja viia päikese valguse alla, et ta võiks ammutada enda sydamesse uut elujõudu.

Kaevan ettevaatlikult õie maa seest välja, nii et ainuski juur vigastet ei saa.

Sammun õiega metsast välja.

Aga kuhu panna teda kasvama?

Otsin kaua, kaua.

Viimaks näen eemal õitsevat lillesalu, kun kiirgavad sadanded värvi akkordid.

„No, sääl peaks tingimata kunsti peidupaik olema,“ mõtlen enesen. „Sinna, lillede kõrvale, asetan ka kunstiõie.“

Liginen lillesalule.

Säält tuleb välja — ilus naine.

„Ma tahaks istutada siia lilled kõrvale ilusat kunstiõit,“ ytlesin naisele ja ulatasin talle õie, looten, et vaimustus täidab ka tema õrnat sydant.

Naisterahvas kuid jäi ysna kylmaks, vaatas tuimalt õit, viskas ta siis maha ja ytles uhkelt:

„Ma armastan kyll lillesid, aga ei mitte kunstiõisi... Kui lillesalule liginesid, arvasin sind mooruspuuks, aga nyd näen, et oled tulnud lepana võõrsille. Mitte siidusside lõnga ei ketra sa, vaid kudud tyhjade tuulte kangast.“

„Oo lilletet, lõhnatet, krohvit tõbras!“ hyydsin vihaga, unustaden ennast.

Tyki maad eemalle jõuden hakkasin siiski kahjatsema, et nii järsult talitasin ja ära tulin. Väga huvitav oleks teada saada, mis sääil lillesalun peitub. Kas siis tõesti lilled kunstiõisi ei salli?

Aga kuidas nyd naisele ligineda? Võisin teda ju kes teab kui tuntavalt haavata.

Mõtlesin kaua, kaua.

Viimaks pyydsin vainult ilusa kassipoja kinni ja võtsin selle kaenla. Teel leidsin väikse kuradi. Ka selle võtsin kaasa. Kumbki elukas kumman hõlman — nii liginesin uuesti naisele.

„Mida sa jälle tood?“ hyydis naine juba kaugelt ja ta silmad välkusid vihast. „Kas jälle mõne kunstiõie?“

„Toon väikse kingituse,“ ytlesin.

Ja kui naine nägi mu kingitust, sai ta väga rõõmsaks ja hyydis:

„Midagi ei silita ma parema meelega, kui kuradit ja kassipoega“.

Nähen, et naine kassipojast ja kuradist vaimustet sai ja kõik ymbruse unustas, tarvitasin momenti ja läksin lillesallu.

Astusin mõnikymmend sammu ja nägin, et eemal peeti mingisugust kongressi.

„See on kunstnikkude kongress,“ mõtlesin enesen.

„Mis asi nyd siin kunstnikkudel arutusel on?“ kysisin ligi jõuden.

„Siin ei ole mitte kunstnikka,“ vastas keegi.

„Aga kelle kongress see siis on?“

„Saatanate kongress.“

„Saatanate kongress lilleden...“ imestasin kohkuden.

Pilk libises yle saatanate ja veel rohkem täitus mu aju imestusega:

„Mis saatanate kongress see on, kun ei näe ainustki sarve!“ hyydsin ma ja lahkusin.

Saatanad ainult naersid.

Lillesalust välja jõuden nägin naist kassi suudlevat.

„Ma palun sind minu juure võõrsille jääda,“ ytlas naine mind nähen, „sest su tore kingitus on mu sydamesse jätnud jäädava mulje.“

Mina kuid tegin vabandaden tulekut, arvaten, et tark on see, kes naise eest põgeneb.

Naine vaatas mulle järele ja mõtles enesen:

„Rumal on see, kes naise eest põgeneb.“

Teel tuli mulle veel üks väike kuradikene vastu.

„Juhata mulle tööd,“ palus ta.

„No, kas sul siis maailman tööd ei ole?“ imestasin.

„Ei ole. Sest inimesed töötavad isegi. Töötavad veel paremini kui meie. Oskavad hästi meie tööd.“

„Siin ligidal lillesalu man on naine. Vast see juhatab sulle tööd,“ ytlasin kuradille.

4.

Aeglaselt, ilma hääleta, ohketa veereb vesi elujõe alamjooksul. Pruunkollased, peaaegu pilvini ulatavad kaldad vaatavad ykskõikselt ta sygavusse ja kaljude vahelt nirisevad ojakesed alla, nagu ei tohiks ainuski piisk mujal peatada kui jõen, et siis vajuda, kaduda otsatu ookeani kaissu.

Taevas kumab luulelikust sinast, päike põletab pää kohal ja hingki otsib midagi sinavat, midagi põletavat. Midagi kõrvetavat otsib hing, olgu see kas või silmavesi, sest ka silmavesi võiab elutaeva siniseks.

Sammun kalda liival.

Pilk libiseb ylespoole, sest sääl, umbes kilomeetri kõrgusel, ripendab ilmatu suur graniidi tomp — ripendab ähvardavalt, kavatsevalt hypata jõkke. Sammun just tema alla.

Kui just praegu ta rebeneb — mis saab siis minust, vaesest vaglakesest!

Aga kui ta rebeneks, see oleks huvitav, see oleks luule.

Sammun edasi. Ähvardav kalju möödus.

Aga mis see lameb mu jalgade een?

Vaatan: palava liiva pääl lamevad maod ja sisalikud.

Vaevalt lignen neile, kui kõik pistavad jõeäärsest liivalt vette.

Kõnnin edasi: jälle vingerdab madu vette.

Lähem veel paarkymmend sammu: uus madu ronib vette.

Nagu oleks ma kes teab kui vägev olevus, keda kõik maod kardavad! Nagu oleks mul kes teab kui suur iha rehkida iga madu, kes liival tuigerdab!

Kuid yhesugused oleme meie mõlemad — mina ja maod: kumbki kardame yksteist — ja see hoiab õnnetuse eest. Ning nii luulelik on see, kui maod põgenevad ja kumbki kumba kardab. Kuid huvitav oleks see — paenutada madu kõveraks piibuks, pista ots suhu ja tõmmata madust piipu.

Tahaks suplema minna, kuid hirm valdab liha. Kes teab, kui palju maduseid säääl sygavusen võib kihada!

Aga see oleks ju luulelik — supelda madusen sygavusen. No, ja see ei oleks luulelik — nõelata lasta supelden ennast madudest. Kuid kunst oleks see — supelda madude veen, kun ei ole tilkagi vett.

5.

Kord pooldasin arvamist, et kunstil peab olema elu nägu. Mõtlesin, et kunstil isegi niisugused sarved ei puudu nagu elu näol. Rõõmustasin selle yle: on ometi midagi, kust kinni haarda.

Edaspidi paiskas mind juhus yhte idamaa linna, kun elas palju eesleid. Eeslite hegemonii oli säääl nii suur, et isegi elu võis tantsida eeslite eenkuju järele.

Kord, kui tänaval elu kihas ja säääl beduiinid, dajaa-kid, malailased, singaleesid, negriitod ja muud rahvad kirju segu moodustasid, kui yhtlasi säääl sulasid yheks keevaks elusupiksi eeslid, kaamelid, elevandid, kitsed, ahvid ja veel kord eeslid nende kõrval asuvate banaanide, melonite ja rennidest voolavate solkidega — siis tuli minu juure keegi tõmmuverd idamaalane, bambuse kepp käen, ja ytles, näidaten yhe hupleva eesli pääle:

„Kui oled kunst, siis tantsi. Ma löön takti.“

„Mispärast?“ kysisin.

„Tantsib vast elu eeslite eenkuju järele, siis peaks seda ka kunst tegema, kui tal on elu nägu.“

6.

Viibin vihma käen. Kuid see ei pane kurtma. Ka udusen kasten ja aju umbvihman tekkib kunstiaade.

Hallid pilved katavad kyll elu mudaloike ja niisutavad puhtaid lille, mis kasvavad viimaste lootustena õnnetu roomaja ajun, kuid veelgi tunneb lilledest vaimustust hing ja toidab rahuliku ilmega otsimise needusi, kuigi mõte mõirgab elu kiviteel, kust temale vastu puhuvad kunstiväljalt tulnud tuisk, liiv, pilkane öö ja põline rahesadu.

Värskus uidab ka siis ajun, kui sinna pääle lamend yliraske kunstitina, kuigi aju värskus on täis kahvatuid laiike, mis kõnelevad kirjeldamata ahastusest. Närtsimine ootab siis palavikuliselt sydant — kuid, kuule, syda: kas oled juba valmis andma end koltumise meelevalla alla? Kas juba kunsti ajuvihman närtsid sa ja jäta tuksumise?

Ei veel mitte! Las sajab ajun peent uduvihma. Las hing vaatab tardunult elu poole ja ei pilguta enam silmi. Las elunurme vili ootab õudse värinaga mere poolt yles-tõusvat rahesadu — valmistaden ennast vaipse nukrusega ette paendumiseks ja murdumiseks raheterade yrghoopide all. Kuid see ei halva otsimist, see ei tyhista leidmist ega tumesta ideaale.

Las sajab. Näe — sää! on ju elukatus! Lähme sinna alla. Piiskagi ei tule pääle.

Aga... oh! Elukatus kukkus kaela!

7.

Kord kuulsin räägitavat inimesest, kes ei olla mitte midagi väärt.

Mulle näitas see jutt kahtlaseks ja ei pannud tema pääle esialgul rõhku.

Kuid varsti kuulsin teiselt, kolmandalt, kymnendalt, paljudelt, et see inimene ei olla tõesti mitte midagi väärt.

Ja siis tärkas minun soov näha inimest, kes ei ole mitte midagi väärt.

Ning inimesed juhatasid mulle asupaiga, kun elas inimene, kes ei ole midagi väärt.

Läksin selle inimese asupaika.

Ja mis sääl nägin: mind kohtas inimene, kellel ei olnud... hambaid.

„Oled sina see, kellest räägitakse, et sa ei ole midagi väärt?“ kysisin.

„Jah!“ vastas inimene. „Olen ka see, kes inimeste väärtust näeb.“

„No, kas sul siis mitte midagi ei ole inimestele pakuda, et nad ei peaks sind nullide nulliks?“ nõudsin ma.

„Ei ole! Inimesed tahavad minult tikutoosi täie kirbupulbrit, aga mul on anda neile ainult kogu maailm. Pakun ma neile maailma, siis ei võta nad seda vastu,“ seletas inimene.

„Näita mulle oma maailma,“ palusin inimest, kes ei ole midagi väärt.

Ja ta näitas mulle... kunsti maailma.

*

Viibin inimeste sean inimesega, kes ei ole midagi väärt.

Mitte midagi väärt inimene seisab kaalul.

„Kuipalju kaalub?“ kysin inimestelt.

„Null grammi,“ vastatakse.

„Võta oma pää otsast,“ ytlen inimesele, kes ei ole midagi väärt.

See teeb seda.

„Kuipalju ta nyid kaalub?“ kysin uuesti.

„Veerand grammi,“ yteldakse.

Sylgan ja ytlen inimesele, kes ei ole midagi väärt:

„Pane oma pää otsa, sest ükskõik on, kas käid sa maailman pääga ehk pääta. Paned pää asemelle kotiga tordi heinu, mida tõprad söövad — ikka arvatakse sind yhesuguseks.“

Tahan juba lahkuda inimese juurest, kes ei ole midagi väärt, kui korruga mu pilk kaalu alla libiseb ja näeb, et kaalu ots, millel pommid seisavad, maakera kylge on kinnitet.

„Tooge mulle pyroksiliini!“ hyyan inimestele.

Tuuakse. Lasen pyroksiliini abil inimese, kes ei ole midagi väärt, puruks. Võtan siis yheainsa mikrooni lõhut kehast ja viskan kaalule.

„Kaaluge nyyd!“ hyyan.

Hakatakse kaaluma, kuid kaal vajub ruttu alla, kaaluden yles pommid ja... maakera.

8.

Jõudsin Mount Everesti tipule.

Võtsin sydamest maikellukese seemne välja ja istutasin mäe harjale.

Allpool koondas vaid ennast ennenägemata äikese pilv ja välgud sähvisid säääl meeletun tulitantsun.

„Säääl all, haljendava looduse hõlman, tekkib nyyd palju ozooni,“ sõnasin eneselle.

„Säääl tekkib nyyd destilleerit osoon, mis on suurim kunst,“ seletas Mount Everest.

„Siis ronin alla!“ ytlesin ma ja hakkasin ronima. See vaid ei õnnestand.

„Minusuguste kõrguste alt võetakse trepp ära,“ ytles Mount Everest.

„Siis näitan sulle trepi!“ hyydsin ahastusega ja tegin meeletu hyppe.

Mu keha keerutas õhun ellipsi ja lendas alla.

„Terviseks!“ ytles ylevalt Mount Everest.

Kuid seni, kui mäe jalale jõudsin, oli tuul juba destillerit ozooni laiiali kannud.

9.

Oo otsatut ookeani ta piiritan, nõiduvan sinan, kun yrglained keerutavad vetevalle rõõmtuhinal edasi mõõtmata rannatuse poole, huluden taevale ja maale vaiki-mata vetelaulu, kun kumiseb sydame piirita kurbus! Kun kohiseb koitude synfoonia, nõiduden oma suurusega igavese ahastuse. Kun haigutav haudki unustab kyyned ja peatab momendiks hammaste lõgina.

Tuhatvärvine pind naeratab ookeani põhjatust sygavusest vastu taevale ja maale, tantsiden kaasan tuulega päikse hellal naeratusel mööda otsatuse labyrinte, kun keerleb meeletun rõõmun ja ahastusen nagu geniaalne tõevaimu syda, kun tormab vihan ja needmisen nagu yrgtiigrite põlev metsikus kõdunend luuhunikute otsan.

Ookeani põhjatusesest hoovab vastu säravalle päevale närtsimata sina, mis koidule ja tõele mängib vaikimata kandlel igaviku kunstist, mida aimavad õndsas naeratuses ookeanised vaimud ja ärdad, luulelikud sydamed.

Ning unustaden ookeanisen peeglin kõik elu needused, katten kinni varjava vaibaga merisen tantsun ja kohinan kõik õnnetuse lehekyljed, tunned kunstivaimu hõljuvat kosutava õnnelainena läbi igaviku.

Ning unustaden ookeanisen peeglin kõik hinge ahasuse skorpioonid, silitan rõõmuga vahutavat vett, paitan ookeani sina, mis mu õnnetulle hingele laulab kosutavat kätkilaulu, nii et viimaks uinungi ookeani kaldalle põleva päikese alla liiva pääle.

Las laulab mu väsind kehale ookean kosutavat kiigelaulu!

Aga mis see on? Ookean on hakkand minu poole liikuma ja matnud mind oma vaiba alla. Mis see on?!

„See on tõus,“ vastab ookean. „Mõõn on kunst, kuid suurem kunst on tõus.“

„Aga ookean! Sa ju neelad mind ära!“ rabelen soolase veen.

„Armastad ookeani ja ei taha tema otsatuse kaisun viibida! Tahad olla taifuun ja ei loe lohemadu tarvilikuks,“ naerab ookean.

Oo otsatut ookeani ta piiritan nõiduvan sinan, kun kohiseb koitude synfoonia, et kustuks hinge piirita kurbus!

Sisu.

1.	Hammaslõvitud	3
2.	Teine käpp	10
3.	Otsustava silmapilgu x	16
4.	Fotosfäära ja plekid.	18

Sisällys

1.	Ensimmäinen luku
2.	Toinen luku
3.	Kolmas luku
4.	Neljäs luku

Kaaneilustus kunstnik Jaan Vahtralt.